

Kulttuurilautakunta 17.11.2020 § 53

§ 53

Tulostus- ja kopiomaksuista päättäminen Espoon kaupunginkirjastossa

Valmistelijat / lisätiedot:
Tyrni Jaana

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kulttuurijohtaja Tommila Susanna

Kulttuurilautakunta päättää ottaa käyttöön tuloste- ja kopiomaksun Espoon kaupunginkirjastossa 19.11.2020 alkaen portaittain uuden järjestelmän käyttöönoton yhteydessä. Maksun suuruus on 0,20 € per tuloste ja kopio. Maksua ei kuitenkaan peritä, kun tuloste tai kopio on välttämätön työllisyyteen, toimeentuloon, maahanmuuttoon tai sosiaalietuuksiin liittyvässä asiointissa. Myös koulutyöhön ja lasten harrastustoimintaan liittyvä tulostaminen ja kopiointi on maksutonta.

Maksuttomien tulosteiden maksimimäärä yhdellä asiointikäynnillä on 20 kappaletta.

Kopiointimaksu otetaan käyttöön, kun tulostussovellukseen on lisätty kopiomaksumahdollisuus. Arvioitu aikataulu on toukokuu 2021.

Käsittely

Hagerlund Elon ja Ailuksen kannattamana teki seuraavan muutosesityksen:

”Kulttuurilautakunta päättää ottaa käyttöön tuloste- ja kopiomaksun Espoon kaupunginkirjastossa 19.11.2020 alkaen portaittain uuden järjestelmän käyttöönoton yhteydessä. Maksun suuruus on 0,20 € per tuloste ja kopio. Maksua ei kuitenkaan peritä, kun tuloste tai kopio on välttämätön työllisyyteen, toimeentuloon, maahanmuuttoon tai sosiaalietuuksiin liittyvässä asiointissa. Lisäksi maksua ei peritä lapsilta.

Maksuttomien tulosteiden maksimimäärä yhdellä asiointikäynnillä on 20 kappaletta.

Kopiointimaksu otetaan käyttöön, kun tulostussovellukseen on lisätty kopiomaksumahdollisuus. Arvioitu aikataulu on toukokuu 2021.”

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Hagerlundin muutosesitys hyväksyä. Koska muutosesitystä ei vastustettu, puheenjohtaja totesi sen tulleen yksimielisesti hyväksytyksi.

Päätös

Kulttuurilautakunta:

päätöksi ottaa käyttöön tuloste- ja kopiomaksun Espoon kaupunginkirjastossa 19.11.2020 alkaen portaittain uuden järjestelmän käyttöönoton yhteydessä. Maksun suuruus on 0,20 € per tuloste ja kopio. Maksua ei kuitenkaan peritä, kun tuloste tai kopio on välttämätön työllisyyteen, toimeentuloon, maahanmuuttoon tai sosiaalietuuksiin liittyvässä asiointissa. Lisäksi maksua ei peritä lapsilta.

Maksuttomien tulosteiden maksimimäärä yhdellä asiointikäynnillä on 20 kappaletta.

Kopiointimaksu otetaan käyttöön, kun tulostussovellukseen on lisätty kopiomaksumahdollisuus. Arvioitu aikataulu on toukokuu 2021.

Selostus

Tulostuspalvelu on osa kirjastolain mukaista yleisen kirjaston peruspalvelua (6§ 29.12.2016/1492).

Espoon kaupungin tietotekniikkapalvelut ovat useiden vuosien ajan etsineet ratkaisua, jolla kaupunginkirjaston tiloissa tapahtuvan tulostamisen määrää voitaisiin rajoittaa. Tässä ei kuitenkaan ole laajan selvitystyön jälkeen onnistuttu. Kaupunginkirjasto on lisäksi tehnyt tulostuksen vähentämisestä Mestaritulostaja-kampanjan talvella 2018–2019. Kampanjassa asiakkaita muistutettiin tulostamisen ekologisista seurauksista sekä esiteltiin vaihtoehtoja tulostamiselle, mm. kuvaruutukopion tai valokuvan ottamista. Kampanjan laajuudesta huolimatta se ei vaikuttanut tulostusmäärien vähenemiseen merkittävästi. Kulttuurilautakunta päätti 24.5.2016 kokouksessaan luopua Espoon kaupunginkirjastossa tuloste- ja kopiomaksuista 1.6.2016 alkaen.

Tarkoituksena oli teknisesti rajoittaa tulosteiden enimmäismäärää asiakasta kohti, mutta ratkaisua ei saatu koskaan käyttöön. Vuodesta 2017 lähtien kopiointi ja tulostaminen on lisääntynyt voimakkaasti. Vuonna 2019 määrä ylitti kahden miljoonan kappaleen rajan. Tulosteiden maksullisuus on tämänhetkisen käsityksen mukaan paras keino rajoittaa hallitsematonta tulostusta ja kopiointia.

Kaikki yksivuoroiset lähikirjastot on varustettu omatoimikäytön mahdollistavalla laitteistolla. Omatoimikäyttö on lisännyt lähikirjastojen käyttöä merkittävästi. Jotta tulostaminen on mahdollista myös omatoimipalveluaikana, teknologian tulee tukea omatoimista asiointia. Helppokäyttöisyys on keskeinen vaatimus erityisesti omatoimikäytön onnistumiseksi, mutta myös yleisesti kirjastossa asiakaskunnan monimuotoisuuden vuoksi.

Tavoitteena on toimintatapa, jossa tulostettaessa työasema antaa käyttäjälle tunnuksen, jonka avulla asiakas saa tulosteen tulostimesta. Ohjelma kertoo, kuinka monta sivua se tulostaa ja pyytää vahvistuksen tulostuskäskylle. Näin vältetään se, että asiakas vahingossa tulostaa

ylimääräisiä sivuja. Tulostin ei myöskään tulosta muuta kuin sen, jonka asiakas tulee tulostimelle noutamaan.

Toimintatapa vastaa tietosuojavaatimuksia. Vain asiakas itse voi nähdä omat tulosteensa silloinkin, kun tulostin ei sijaitse työasemien vieressä. Espoon kaupungin tietoturva-auditoinneissa asiakkaiden tietosuojan vaatimusten mukaisen turvatulostuksen puute on todettu jo useana vuonna.

Kun markkinakartoitusta laajennettiin siten, että mukana ovat myös sovellukset, jotka mahdollistavat maksullisuuden, tietotekniikkapalvelut ja hankintapalvelut ovat löytäneet ohjelmiston, joka täyttää niin tulosteiden määrän rajoittamista ja maksullisuutta koskevat kuin helppokäyttöisyyttä ja tietoturvaa koskevat vaatimukset. Asiakastulostusjärjestelmä Princh on tilattavissa sopimustoimittajalta (Elisa).

Ratkaisun toimivuus perustuu tulostusmaksujen perimiseen asiakkailta. Järjestelmä mahdollistaa maksamisen ilman käteisen rahan käyttöä. Käytössä ovat pankki- ja luottokorttimaksu, Mobilepay-sovellus ja Paypal-maksu sekä maksaminen kirjaston asiointipisteessä. Maksu suoritetaan helppokäyttöisellä sovelluksella työasemalta. Turvatulostus perustuu vain käyttäjälle palvelussa maksusuorituksen jälkeen näkyvään koodiin, jolla tuloste vapautetaan monitoimilaitteella.

Taloudellisesta, ekologisista ja tietoturvasyistä tulosteiden ja kopioiden maksullisuuden käyttöönotto on välttämätöntä. Vuoden 2019 tuloste- ja kopiomäärillä laskettuna tuloste- ja kopiomaksutuloilla katetaan tulostuspalvelusta aiheutuvat kulut.

Maksuton tulostaminen on mahdollista vain kirjaston koneilta palveluaikana. Omatoimiaikana maksuton tulostaminen ei ole mahdollista.

Päätöshistoria

Kulttuurilautakunta 15.9.2020 § 45

Päätösehdotus

Kulttuurijohtaja Susanna Tommila

Kulttuurilautakunta päättää ottaa käyttöön tuloste- ja kopiomaksun Espoon kaupunginkirjastossa 1.1.2021 alkaen tai viimeistään, kun asiakastulostuksen tekninen ratkaisu saadaan. Maksun suuruus on 0,20 € per tuloste ja kopio. Maksua ei kuitenkaan peritä, kun tuloste tai kopio on välttämätön opiskeluun tai työllisyyteen, toimeentuloon, maahanmuuttoon, sosiaalietuuksiin tai muuhun perustarpeiden tyydyttämiseen liittyvässä asiointissa.

Käsittely

Hagerlund teki seuraavan lisäsesityksen:

"Kulttuurilautakunta edellyttää, että alle 15-vuotiaille tulostamisesta ei peritä maksua."

Puheenjohtaja Finströmin, Ehnström-Backasin ja Kalhorin kannattamana ehdotti, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi käytyjen keskustelujen nojalla.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että Hagerlundin tekemä lisäysehdotus raukeaa kannattamattomana. Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko puheenjohtajan ehdotus hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi sen tulleen yksimielisesti hyväksytyksi.

Päätös

Kulttuurilautakunta palautti asian yksimielisesti uudelleen valmisteltavaksi.